

Het registreren van een partijaanduiding: hoe werkt het?

Een politieke partij die aan een verkiezing wil deelnemen, kan haar aanduiding laten registreren bij het centraal stembureau voor die verkiezing. Bij Tweede Kamerverkiezingen treedt de Kiesraad als zodanig op en bij gemeenteraadsverkiezingen heeft iedere gemeente een centraal stembureau.

Het centraal stembureau beslist over toe- of afwijzing van een registratieverzoek. Daarbij wordt uitsluitend getoetst aan de eisen die de Kieswet stelt. In eerste instantie gaat het daarbij om de volgende vragen:

- Is sprake van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid?
- Is het verzoek ingediend door de daartoe bevoegde personen?
- Is er een bewijs van inschrijving in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel bijgevoegd?
- Is de vereiste waarborgsom betaald: €450,- voor Tweede Kamerverkiezingen, € 225,- voor provinciale Statenverkiezingen en € 112,50 voor gemeenteraadsverkiezingen.

Indien deze vragen bevestigend zijn beantwoord, komt vervolgens de vraag aan de orde of de betreffende aanduiding wel of niet kan worden geregistreerd.

De Kieswet kent zes - limitatieve - afwijzingsgronden:

1. de aanduiding mag niet in strijd zijn met de openbare orde;
2. de aanduiding mag niet geheel dan wel in hoofdzaak overeenstemmen met die van een al door hetzelfde centraal stembureau geregistreerde aanduiding en daardoor verwarring te duchten is;
3. de aanduiding mag evenmin anderszins misleidend zijn;
4. de aanduiding mag voorts niet langer zijn dan 35 letters of andere tekens;
5. de aanduiding mag ook niet geheel of in hoofdzaak overeenkomen met die van een rechtspersoon die door de rechter verboden is verklaard en om die reden is ontbonden
6. tot slot wordt registratie ook nog afgewezen wanneer sprake is van het op een en dezelfde dag indienen van twee geheel of vrijwel geheel gelijklopende aanduidingen verzoeken, tenzij een van de twee al op een van de andere gronden moet worden afgewezen.

Een voor een “hogere” verkiezing geregistreerde aanduiding werkt in beginsel door naar “lagere” verkiezingen. Dat betekent bijvoorbeeld dat een bij de Kiesraad geregistreerde aanduiding in beginsel ook door de betreffende politieke partij wordt gebruikt bij provinciale staten- en gemeenteraadsverkiezingen.

Hierop geldt één belangrijke uitzondering. De doorwerking geldt namelijk niet, wanneer de door de Kiesraad geregistreerde aanduiding geheel of in hoofdzaak overeenstemt met een al eerder op provinciaal of gemeentelijk niveau geregistreerde aanduiding van een andere partij.

Tegen besluiten van het centraal stembureau met betrekking tot registratieverzoeken staat beroep open bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.